

«Довге» XIX століття в історії України: територія, населення, влада

Історія України та громадянська освіта · 9 клас · Вступ · урок 1 з 70

9 клас

ВСЕУКРАЇНСЬКА ШКОЛА ОНЛАЙН

Очікувані результати

- Пояснюю зміст понять «довге» XIX століття, «модернізація», «національне відродження».
- Характеризую модернізацію як перехід від аграрного до індустріального суспільства.
- Показую на карті українські землі у складі Російської та Австрійської імперій.

ТЕОРІЯ

Що таке «довге» XIX століття

Це доба модернізації — переходу суспільства від традиційного аграрного укладу до індустріального й урбанізованого.

Українські землі між двома імперіями

У XIX ст. українські території входили до складу двох держав, що визначало їхній адміністративний устрій.

Російська імперія

Наддніпрянська Україна

(більша частина українських
етнічних територій)

Австрійська імперія

Галичина · Буковина ·
Закарпаття

(західноукраїнські землі)

Ознаки модернізації

Поняття «довге ХІХ століття»

Оберіть ознаки, що характеризують добу модернізації: **а)** перехід до машинного виробництва · **б)** збереження виключно натурального господарства · **в)** зростання міст · **г)** формування модерних націй · **д)** відсутність суспільних змін.

Форма роботи: індивідуально · тест · 3 хв

Історична карта

Розгляньте історичну карту українських земель у складі двох імперій.

Визначте, які території належали до Російської, а які — до Австрійської імперії. Порівняйте їхнє географічне положення.

Робота з контурною картою • атлас

ВПРАВА ★★

Аграрне та індустріальне суспільство

Установіть відповідність між ознакою **(1–4)** та типом суспільства **(А–Б)**:

1 ручна праця · **2** машинне виробництво · **3** переважання села · **4** зростання міст

А аграрне суспільство · **Б** індустріальне суспільство.

Форма роботи: у парах · 3 хв

Обговорімо разом

- Чому історики називають XIX століття «довгим»?
- Як перебування у складі різних імперій могло впливати на розвиток українських земель?
- За якими ознаками на навчальному зображенні можна впізнати перехід від аграрного суспільства до індустріального?

Підсумок уроку

- «Довге» ХІХ століття — доба модернізації: перехід від аграрного до індустріального суспільства.
- Українські землі входили до складу Російської та Австрійської імперій.
- Ключові ознаки доби: індустріалізація, урбанізація, націєтворення, модерні ідеології.

Рефлексія: я дізнався(лась) / я зрозумів(ла) / хочу дізнатися більше про...

ДЖЕРЕЛА

Джерела

- 1** Модельна навчальна програма «Інтегрований курс "Історія України та громадянська освіта". 5–9 класи» (адаптований варіант для TOT). — Київ : МОН України, 2025.
- 2** Ілюстрації: схеми на слайдах 3–5 — оригінальні (license: generated).
- 3** Конкретні хронологічні межі періодизації та статистичні дані про населення — за чинним підручником і атласом.